

**ΝΑ ΚΑΤΑΡΓΗΘΕΙ Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΔΙΑΓΡΑΦΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΡΙΩΝ
«Αιώνια» και «λιμνάζοντα» είναι μόνον τα προβλήματα των πανεπιστημίων
λόγω της κυβερνητικής νεοφιλελεύθερης πολιτικής**

Βάσει του ν.4777/2021 και στη συνέχεια του ν.4957/2022 περιορίζεται η ανώτατη χρονική διάρκεια προπτυχιακής φοίτησης στα προβλεπόμενα έτη σπουδών προσαυξημένα κατά το ήμισυ τους (π.χ., ν+2 για τις τετραετείς σπουδές). Όσοι/ες υπερβούν αυτό το όριο θα διαγράφονται από το Τμήμα/Σχολή όπου φοιτούν, αρχής γενομένης από το 2025. Το 48% των πανελλαδικά εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών κινδυνεύει να διαγραφεί. Πάνω από 61.000 φοιτητές/ήτριες στα τρία Πανεπιστήμια της Θεσσαλονίκης απειλούνται με διαγραφή¹ ενώ η μη εφαρμογή του Νόμου συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα και συνεπάγεται τιμωρητική μείωση της ήδη πενιχρής τακτικής δημόσιας χρηματοδότησης των Πανεπιστημίων.

Είναι φανερό ωστόσο ότι η συζήτηση για διαγραφές φοιτητών/τριών είναι άκαιρη, άδικη και αποπροσανατολιστική, στο βαθμό που δεν επιλύει κανένα από τα συσσωρευμένα προβλήματα των Πανεπιστημίων: υποχρηματοδότηση, υποστελέχωση, συντήρηση υποδομών, ανανέωση εξοπλισμού, ελλείψεις φοιτητικής στέγης και μέριμνας. Όσοι/ες καθυστερούν στις σπουδές τους δεν επιβαρύνουν την οικονομική και εκπαιδευτική λειτουργία των Πανεπιστημίων, καθώς όπως είναι γνωστό, εξαιρούνται από τα δικαιώματα σε δωρεάν συγγράμματα, στέγαση, σίτιση και έκδοση φοιτητικής ταυτότητας για τις δημόσιες συγκοινωνίες ούτε βεβαίως δεσμεύουν τη θέση κάποιου/ας υποψήφιου/ας.

Η κυβέρνηση επιβάλλει ταξικούς φραγμούς

Η καθυστέρηση αποφοίτησης πολλών φοιτητών/τριών οφείλεται στο ότι εργάζονται ή στο ότι αδυνατούν να πληρώσουν ενοίκιο στην πόλη φοίτησής τους λόγω οικονομικής δυσπραγίας. Η δραματική αύξηση των φοιτητών/τριών που καθυστερούν τη λήψη του πτυχίου τους, από 180.000 το 2015 σε 330.000 το 2024, καταδεικνύει εύγλωττα τις επιπτώσεις της γιγάντωσης των κοινωνικών ανισοτήτων. Η συντριπτική πλειοψηφία των σχετικών ερευνών συσχετίζει την εγκατάλειψη ή και την καθυστέρηση ολοκλήρωσης των σπουδών με την προέλευση από τα μεσαία και κυρίως από τα πιο ευάλωτα κοινωνικο-οικονομικά στρώματα.² Παρόλο που ο ν.4957/2022 παρέχει περιορισμένες δυνατότητες μερικής φοίτησης ή αναστολής φοίτησης, η προϋπόθεση αυξημένων ωρών εβδομαδιαίας απασχόλησης και οι συνθήκες εκμετάλλευσης ή και αδήλωτης εργασίας που επικρατούν στις εργασιακές σχέσεις, καθιστούν εξαιρετικά δυσχερή έως αδύνατη την αξιοποίηση αυτών των δυνατοτήτων. Οι νέοι/ες υφίστανται εντέλει μια ανάληψη ταξική πολιτική που τιμωρεί τους/τις οικονομικά και κοινωνικά ασθενέστερους/ες.

Η κυβέρνηση επιβάλλει τη συρρίκνωση του δημόσιου πανεπιστημίου

Ο μέσος όρος διάρκειας σπουδών για την λήψη πτυχίου στην Ελλάδα δεν διαφέρει από τον μέσο όρο λήψης πτυχίου σε άλλες χώρες της ΕΕ και στις ΗΠΑ.³ Διεθνώς καταγράφεται μεγάλη απόκλιση

μεταξύ της θεωρητικά προβλεπόμενης και της πραγματικής διάρκειας των πανεπιστημιακών σπουδών. Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ, μόνο το 39% των φοιτητών/τριών αποφοιτά εντός του θεωρητικά προβλεπόμενου χρόνου σπουδών.² *Καμία χώρα της ΕΕ δεν διαγράφει φοιτητές, ως οριζόντια νομοθετημένη πρακτική.*⁴ Εξαιτίας του μεγάλου αριθμού φοιτητών/τριών που εγκαταλείπουν ή καθυστερούν τις σπουδές τους στις χώρες της ΕΕ, οι κυβερνήσεις υιοθετούν πολιτικές ενίσχυσης της φοίτησης μέσω φοιτητοκεντρικών και όχι τιμωρητικών πρακτικών αντιμετώπισης του προβλήματος.⁵ Οι πολιτικές αυτές εστιάζουν, για παράδειγμα, στην αλληλεπίδραση με τους φοιτητές/τριες, στην παρακολούθηση των δυσκολιών στην πορεία των σπουδών τους και στην προληπτική παρέμβαση πριν να σημειωθεί η καθυστέρηση στη λήψη του πτυχίου τους.⁶

Στη συνολική εικόνα, θα πρέπει ακόμη να λάβουμε υπόψη ότι ο χρόνος λήψης του πτυχίου αυξάνεται και λόγω της αδυναμίας εκ μέρους του Πανεπιστημίου να παράσχει τις αναγκαίες θέσεις συμμετοχής των φοιτητών/τριών σε εργαστηριακά μαθήματα, στην πρακτική άσκηση, στην εκπόνηση υποχρεωτικής πτυχιακής εργασίας. Αυτά είναι πραγματικά προβλήματα που οφείλονται στην υποχρηματοδότηση και την υποστελέχωση των Πανεπιστημίων (1 καθηγητής προς 47 φοιτητές στην Ελλάδα σε σχέση με το 1 καθηγητής προς 13 φοιτητές που είναι ο ευρωπαϊκός μέσος όρος). Η επιχειρούμενη σύνδεση ανάμεσα στην καθυστέρηση αποφοίτησης και στην έλλειψη βούλησης για σπουδές ή στο χαμηλό γνωστικό υπόβαθρο των φοιτητών/τριών είναι ατεκμηρίωτη. Ακόμα και σε Τμήματα όπως αυτά των Σχολών Φυσικών Επιστημών και των Πολυτεχνείων, στα οποία οι φοιτητές/τριες εισάγονται με πολύ υψηλή βαθμολογία, εμφανίζεται καθυστέρηση λήψης του πτυχίου.¹

Οι πραγματικοί στόχοι της κυβέρνησης

- ✓ Περαιτέρω απίσχναση του αυτοδιοίκητου των Πανεπιστημίων μέσω της επιβολής μιας οριζόντιας υποχρεωτικής νομοθετικής ρύθμισης.
- ✓ Υπονόμευση της δυνατότητας φοίτησης στα δωρεάν δημόσια Πανεπιστήμια (στα υπό ίδρυση ιδιωτικά «Πανεπιστήμια» δεν προβλέπεται η απώλεια του δικαιώματος φοίτησης). Αποπροσανατολισμός από τα ουσιαστικά προβλήματα της ανεπαρκούς χρηματοδότησης, στελέχωσης και λειτουργίας των Πανεπιστημίων, στην ατομική ευθύνη των φοιτητών/τριών για τη λήψη του πτυχίου.
- ✓ Μείωση της χρηματοδότησης προς τα Πανεπιστήμια, καθώς αυτή καθορίζεται από τον αριθμό των φοιτητών/τριών τους, ο οποίος θα μειωθεί δραματικά λόγω των διαγραφών.
- ✓ Περαιτέρω μειώσεις στον αριθμό των θέσεων καθηγητών Πανεπιστημίου που διορίζει το Υπουργείο Παιδείας.
- ✓ Κλείσιμο Τμημάτων και αναγκαστικές μετακινήσεις καθηγητών και προσωπικού βάσει της τεχνικά επιβαλλόμενης συρρίκνωσης του φοιτητικού πληθυσμού.
- ✓ Εντατικοποίηση των σπουδών με στόχο την αποθάρρυνση των φοιτητών/τριών από τη συμμετοχή τους σε άλλες δράσεις και πρωτοβουλίες και από τη σφαιρική τους καλλιέργεια.
- ✓ Δημιουργία πελατείας για τα ιδιωτικά «Πανεπιστήμια» μέσω της δυνατότητας μεταφοράς πιστωτικών μονάδων ECTS στα ιδιωτικά «Πανεπιστήμια» όσων διαγράφουν από τα δημόσια.

Τι διεκδικούμε

- ✓ Κατάργηση της νομοθετικής ρύθμισης διαγραφής των φοιτητών/τριών που υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα έτη σπουδών προσαυξημένα κατά το ήμισυ τους (π.χ. ν+2).
- ✓ Χρηματοδότηση και στελέχωση των Πανεπιστημίων ώστε να καλυφθούν όλες οι ανάγκες: προσλήψεις μόνιμων στελεχών σε όλες τις κατηγορίες προσωπικού, συντήρηση των υποδομών και δημιουργία νέων κτηριακών εγκαταστάσεων, ανανέωση του εξοπλισμού, ενίσχυση της φοιτητικής μέριμνας (εστίες, σίτιση), αύξηση των υποτροφιών, υιοθέτηση ενισχυτικής διδασκαλίας.
- ✓ Ανάληψη πρωτοβουλίας από τα πανεπιστήμια για επιστημονικές και τεκμηριωμένες μελέτες σχετικά με τους λόγους καθυστέρησης της αποφοίτησης των φοιτητών/τριών και σχεδιασμός μέτρων ενίσχυσης τους με επιπλέον ειδική χρηματοδότηση του Υπουργείου Παιδείας.
- ✓ Σύνταξη επιστολών αλλά και άλλες πρωτοβουλίες επικοινωνίας από τα Τμήματα των Πανεπιστημίων προς τους μη ενεργούς/ές φοιτητές/τριες, με σκοπό να ανανεώσουν το ενδιαφέρον τους για τις σπουδές τους και να καταγραφούν οι δυσκολίες που οδηγούν στην καθυστέρηση αποφοίτησης.
- ✓ Θεσμοθέτηση της μερικής φοίτησης βάσει εθελούσιας δήλωσης του φοιτητή/τριας χωρίς καμία προϋπόθεση.
- ✓ Θεσμοθέτηση της διαγραφής μόνον με εθελούσια δήλωση όσων φοιτητών/τριών δεν επιθυμούν πραγματικά να συνεχίσουν τις σπουδές τους.

Η Συσπείρωση Πανεπιστημιακών καλεί την ακαδημαϊκή κοινότητα να αγωνιστεί σύσσωμη ώστε αυτό το άδικο και άσκοπο μέτρο να μην εφαρμοστεί.

Αναφορές

(1) Ηλιάδης, Ν. 2024. *Κινδυνεύουν με διαγραφή 333.741 «αιώνιοι» φοιτητές - Πάνω από 61.000 είναι στα Πανεπιστήμια της Θεσσαλονίκης*, <https://www.makthes.gr/kindyneyoygn-me-diagrafi-333-741-aionioi-foitites-pano-apo-61-000-einai-sta-panepistimia-tis-thessalonikis-729892>

(2) Σταμπουλής, Γ. 2019. *Η πανεπιστημιακή πραγματικότητα σε Ελλάδα και Ευρώπη διαψεύδει τις νεοφιλελεύθερες αντιλήψεις*, https://www.efsyn.gr/stiles/apopseis/219439_i-panepistimiaki-pragmatikotita-se-ellada-kai-eyropi-diapseydei-tis

(3) National Center for Education Statistics. 2022. *Undergraduate Retention and Graduation Rates. Condition of Education*. U.S. Department of Education, Institute of Education Sciences, <https://nces.ed.gov/fastfacts/display.asp?id=40>

(4) Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture (European Commission) – CHEPS & NIFU. 2015. *Dropout and completion in higher education in Europe*, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/826962>

(5) Κατσαρδή Β., Σταμπουλής Γ. 2021. *Διεθνές ζήτημα οι «αιώνιοι» φοιτητές αλλά καμία χώρα δεν τους διαγράφει*, <https://www.taxydromos.gr/magnesia/volos/703831/diethnes-zitima-oi-aionioi-foitites-alla-kamia-den-toys-diagrafei/>

(6) Heublein, U. 2014. 'Student Drop-out from German Higher Education Institutions'. *European Journal of Education*, 49: 497-513.

Θεσσαλονίκη , 6 Δεκεμβρίου 2024